

SCOTT O'DELL (1898–1989) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori americani de literatură pentru copii și adolescenți, renumit și pentru romanele sale istorice. De-a lungul timpului a primit numeroase distincții, între care Newbery Medal pentru *Insula Delfinilor Albaștri* și Hans Christian Andersen Award, cel mai prestigios premiu internațional care se oferă pentru contribuția adusă literaturii pentru copii. *Descântec pentru lună*, o altă carte celebră a lui O'Dell, a fost distinsă cu Newbery Honor, iar *New York Times* a numit-o una din cele mai importante cărți ale anului.

SCOTT O'DELL

Insula Delfinilor Albaștri

Traducere din engleză și note
de Diana Marin-Caea

ARTHUR

1

Îmi amintesc ziua în care corabia aleuților¹ a ajuns la insula noastră. La început părea o cochilie mică plutind pe mare. Apoi a crescut și a fost un pescăruș cu aripile strânse. În cele din urmă, în lumina răsăritului, a devenit ceea ce era cu adevărat – o corabie roșie cu două pânze roșii.

Eu și fratele meu ne duseserăm la capătul unui canion care se termină într-un mic port numit Golful Coraliilor. Plecaserăm să adunăm rădăcini care cresc pe-acolo primăvara.

Fratele meu Ramo era doar un băiețel; eu aveam doisprezece ani, iar el doar pe jumătate cât mine. Era mic pentru cineva care a văzut apărând de-atâtea ori soarele și luna, dar iute ca un greier când îl zgândărea ceva și la fel de nesăbuit când era agitat. Din cauza asta și pentru că voiam să n-o ia la fugă, ci să mă ajute la adunat rădăcini, nu i-am spus nimic despre cochilia pe care o văzusem sau despre pescărușul cu aripile strânse.

Am continuat să sap prin desiș cu bățul meu ascuțit, ca și cum pe mare nu s-ar fi întâmplat nimic. Nici

¹ Popor care locuiește în Insulele Aleutine și Insulele Shumagin, situate în vestul statului american Alaska.

măcar atunci când am știut sigur că pescărușul era o corabie cu două pânze roșii.

Dar ochilor lui Ramo le scăpau puține lucruri. Erau negri ca ai unei șopârle, foarte mari și, asemenea ochilor de șopârlă, păreau adesea somnoroși. În clipele acelea vedeau cele mai multe lucruri. Și-acum arătau așa. Erau pe jumătate închiși, precum aceia ai unei șopârle care, întinsă leneș pe o piatră, se pregătește să-și scoată pe neașteptate limba ei lungă și să prindă o muscă.

— Marea e liniștită, a zis Ramo. E o piatră netedă, fără nicio zgârietură.

Fratelui meu îi plăcea să spună că un lucru era altceva decât ceea ce era.

— Marea nu-i o piatră fără nicio zgârietură, am spus. E apă fără niciun val.

— Pentru mine e o piatră albastră, a zis. Și departe, la marginea ei, se află un nor mic ce stă pe piatră.

— Norii nu stau pe pietre. Nici pe cele albastre, nici pe cele negre și nici pe vreun alt fel de pietre.

— Țsta stă.

— Nu pe mare, am zis. Delfinii stau acolo, și pescărușii, și cormoranii, și vidrele, și balenele, dar norii, nu.

— Poate că-i o balenă.

Ramo s-a sprijinit pe un picior, apoi pe celălalt, privind corabia care se apropia și despre care nu știa că e o corabie, pentru că nu văzuse vreodată una. Nici eu nu văzusem, dar știam cum arată pentru că-mi spusese alții.

— Cât te uiți tu la mare, eu sap după rădăcini. Și eu o să le mănânc, nu tu.

Ramo a început să împungă cu bățul în pământ, dar tot mai privea spre corabia care se apropia din ce în ce mai mult, cu pânzele ei roșii în ceața dimineții.

— Ai văzut vreodată o balenă roșie? a întreat.

— Da, am răspuns, deși nu era așa.

— Cele pe care le-am văzut eu erau cenușii.

— Ești foarte mic și n-ai văzut toate ființele care înoată în apele lumii.

Ramo a cules o rădăcină și se pregătea să-i dea drumul în coș. Pe neașteptate, și-a deschis larg gura, apoi a închis-o la loc.

— O canoe! a strigat. Una uriașă, mai mare decât toate canoele noastre puse la un loc. Și roșie, pe deasupra!

Că era o canoe sau o corabie, lui Ramo nu-i prea păsa. Într-o clipită, a aruncat rădăcina cât colo și dus a fost, luând-o la goană prin pădurice și țipând.

Am continuat să adun rădăcini, dar mâinile îmi tremurau când săpam prin pământ, pentru că eram mai tulburată ca fratele meu. Știam că acolo, pe mare, era o corabie, nu o canoe uriașă, și că apariția acelei corăbii putea să-nsemne multe lucruri. Am vrut să arunc bățul și să alerg și eu, dar am continuat să sap după rădăcini, pentru că era nevoie de ele în sat.

Până am umplut eu coșul, corabia aleuților a dat ocol bancului lat de alge care înconjoară insula noastră și a trecut printre cele două stânci care veghează intrarea în Golful Coralilor. Vestea sosirii ei ajunsese deja în

satul Ghalas-at. Luându-și armele cu ei, bărbații noștri au pornit-o repede pe cărarea șerpuitoare ce duce la țarm. Femeile se adunau la capătul terasei de piatră.

Mi-am croit drum printre copacii deși, apoi, mișcându-mă cu repeziciune, am coborât prin ravenă până la stâncile de pe malul mării. Acolo m-am ghemuit, sprijinindu-mă în genunchi și pe coate. Dedesubt se întindea golful. Începuse refluxul, iar soarele strălucea pe nisipul alb al plajei. Jumătate dintre bărbații din satul nostru stăteau pe malul apei. Restul erau ascunși printre stâncile de la capătul cărării, pregătiți să-i atace pe oaspeții nepoftiți dacă s-ar fi dovedit neprietenoși.

Cum stăteam ghemuită printre tufișurile de *toyon*², încercând să nu cad de pe stâncă, să mă ascund cât mai bine și, cu toate astea, să văd și să aud tot ceea ce se petrecea acolo, jos, o barcă a părăsit corabia. La rame erau șase bărbați cu vâsle lungi în mâini. Aveau fețe late, iar peste ochi le cădeau plete negre, lucioase. Când s-au apropiat, am văzut că aveau podoabe de os înfipite în nas.

În spatele lor, în barcă, stătea un bărbat înalt cu o barbă blondă. Nu mai văzusem niciodată un rus, dar tata îmi povestise despre ei. M-am întrebat, privindu-l cum stătea, cu picioarele depărtate și cu palmele strânse în pumn, proptite în șolduri, privind micul port ca și cum deja îi aparținea, dacă era cumva unul dintre acei oameni din miazănoapte de care se temea poporul

² Arbust originar din California, cu frunze veșnic verzi, flori albe și fructe mici și roșii asemănătoare afinelor.

meu. Am fost sigură de asta când barca a plutit până la mal, iar el a sărit afară, strigând.

Ecolul vocii lui s-a izbit de pereții stâncoși ai micului golf. Vorbele îi erau ciudate, nu semănau cu nicio limbă pe care s-o fi auzit vreodată. Apoi, fără grabă, a început să vorbească în limba noastră.

— Am venit cu gânduri pașnice și doresc să stăm de vorbă, le-a spus bărbaților de pe mal.

Niciunul n-a răspuns, dar tata, care se afla printre cei ascunși în spatele stâncilor, a ieșit în față, coborând pe plaja înclinată. Și-a înfipit sulita în nisip.

— Eu sunt căpetenia din Ghalas-at, a zis. Numele meu este Căpetenia Chowig.

M-a mirat că i-a spus unui străin numele lui adevărat. Toți cei din tribul nostru aveau două nume, cel adevărat, care era secret și folosit arareori, și unul obișnuit, pentru că dacă oamenii te strigă pe numele tainic, el se secătuiește și-și pierde vraja. Așa că eu eram strigată Won-a-pa-lei, adică Fata cu Păr Lung și Negru, dar numele meu tainic este Karana. Numele tainic al tatălui meu era Chowig. Și nu știu de ce i l-a spus unui străin.

Rusul a zâmbit și i-a întins mâna, spunând că-l cheamă Căpitanul Orlov. Tata a întins și el mâna. Nu i-am putut vedea fața, dar nu cred că i-a întors zâmbetul.

— Am sosit împreună cu patruzeci de oameni din echipajul meu, a spus rusul. Am venit să vânam vidre. Vrem să ridicăm o tabără pe insula voastră cât timp durează vânătoarea.

Tata n-a zis nimic. Era un bărbat înalt, deși nu la fel de înalt precum Căpitanul Orlov, și stătea cu umerii lui

goi trași înapoi, gândindu-se la ce-i spusese rusul. Nu se grăbea să răspundă pentru că aleuții veniseră în mai multe rânduri să vâneze vidre. Fusesse acum multă vreme, dar tata își mai aducea aminte de ei.

— Îți amintești de-o altă vânătoare, a spus Căpitanul Orlov, văzând că tata tăcea. Am auzit și eu de ea. Oamenii aceia erau conduși de Căpitanul Mitriff, care era un nesăbuit și care acum e mort. Necazul a fost că tu și tribul tău ați făcut toată treaba.

— Am vânat, a zis tata, dar cel pe care-l numești nesăbuit voia să vânam fără oprire de la o lună nouă la alta.

— De data asta nu trebuie să faceți nimic, a zis Căpitanul Orlov. Oamenii mei o să vâneze și vom împărți prada. O treime pentru voi, plătită în mărfuri, nu în bani, și două treimi pentru noi.

— Părțile trebuie să fie egale, a zis tata.

Căpitanul Orlov s-a uitat lung spre mare.

— Putem vorbi despre asta mai târziu, când proviziile mele vor ajunge pe țarm, a răspuns rusul.

Dimineața era senină și vântul bătea slab, dar era anotimpul în care te poți aștepta la furtuni, așa c-am înțeles de ce voia rusul să-și aducă lucrurile pe insula noastră.

— E mai bine să ne-nțelegem de-acum, a spus tata.

Căpitanul Orlov a făcut doi pași mari, îndepărtându-se de tata, apoi s-a întors și l-a privit.

— E corect să primești doar o treime pentru că noi o să facem munca și noi o să fim cei care ne punem viața în primejdie.

Tata a scuturat din cap.

Rusul a mormăit în barbă:

— De vreme ce marea nu-i a ta, de ce ar trebui să-ți dau ceva?

— Marea care înconjoară Insula Delfinilor Albaștri e a noastră, a răspuns tata.

A vorbit încet, așa cum făcea când era supărat.

— De aici și până la Santa Barbara – cale de douăzeci de leghe?

— Nu, doar partea de lângă insulă, cea în care trăiesc vidrele.

Căpitanul Orlov a scos un sunet din gât. I-a privit pe oamenii noștri cum stăteau pe plajă, apoi s-a uitat spre ceilalți, care ieșeau acum din spatele stâncilor. L-a privit pe tata și a dat din umeri. A zâmbit dintr-odată, arătându-și dinții lungi.

— Părțile vor fi egale, a zis.

A mai spus ceva, dar n-am mai auzit, pentru că-n clipa aceea, în marea mea tulburare, am mișcat din loc o piatră, care a căzut cu zgomot de pe stâncă, ajungând la picioarele lui. Toți cei de pe plajă au privit în sus. Am ieșit fără zgomot din tufișuri și-am alergat fără oprire până am ajuns la terasa de stâncă.

Căpitanul Orlov și vânătorii aleuți s-au așezat pe insulă în dimineața aceea, făcând mai multe drumuri între corabia lor și plaja de la Golful Coralilor. Pentru că plaja era mică și se umplea aproape complet de apă în timpul fluxului, a întrebat dacă poate ridica tabăra undeva mai sus. Tata a fost de acord.

Poate că ar trebui să vă povestesc despre insula noastră ca să știți cum arată, unde era așezat satul nostru și unde au stat aleuții în cea mai mare parte a verii.

Insula noastră are două leghe lungime și o leghe lățime și, dacă stai pe una dintre colinele care se ridică în mijlocul ei, ai putea s-o asemeni cu un pește. E asemenea unui delfin care stă pe-o parte, cu coada către răsărit și cu botul spre apus, înotătoarele lui fiind recifurile și lespezile de stâncă de la mal. Că o fi stat cineva cu-adevărat pe una dintre acele coline joase, în zilele de început ale pământului și, din cauza formei ei, i-o fi pus numele de Insula Delfinilor Albaștri, asta n-o mai știu. În apele noastre trăiesc mulți delfini și poate că de-aceoia i-o fi venit numele. Dar oricum ar fi fost, așa se cheamă insula.

Cred că primul lucru pe care-l bagi de seamă când ajungi pe insula noastră e vântul. Bate aproape în fiecare zi, uneori dinspre nord-vest, alteori dinspre est și, câteodată – foarte rar – din sud. Toate vânturile, cu excepția celui de la miazăzi, sunt puternice, și de aceea colinele sunt netede, iar copacii sunt mici și răsuciți, chiar și în canionul care duce către Golful Coralilor.

Satul Ghalas-at se află la est de aceste coline, pe o terasă mică de piatră, aproape de Golful Coralilor și de un izvor cu apă bună de băut. Cam la o jumătate de leghe mai spre nord se află un alt izvor, și-acolo și-au ridicat aleuții corturile, care erau atât de joase că oamenii trebuiau să se târască pe burtă ca să intre înăuntru. Pe înserat am putut vedea strălucirea focurilor aprinse de ei.

În noaptea aceea, tata i-a avertizat pe toți cei din sat să nu meargă în tabără.

— Aleuții vin dintr-o țară aflată departe, la miază-noapte, a zis. Au alte obiceiuri decât noi și altă limbă. Au venit să ia vidre și să ne dea partea cuvenită în bunuri, pe care ei le au și care ne sunt folositoare. În felul acesta vom avea de câștigat. Dar n-avem nimic de câștigat dacă încercăm să ne împrietenim cu ei. Sunt oameni care nu înțeleg prietenia. Nu sunt aceiași care au mai venit pe-aici, dar sunt din același trib care ne-a făcut necazuri în urmă cu mai mulți ani.

Vorbele tatălui meu au fost ascultate. Nu ne-am dus în tabăra aleuților și ei n-au venit în satul nostru. Dar asta nu înseamnă că nu știam ce făceau – ce mâncau, cum își găteau mâncarea, câte vidre prindeau în fiecare

zi, și multe alte lucruri – pentru că cineva veghea mereu de pe stânci – când vânau – sau din ravenă, când erau în tabără.

Ramo, de pildă, a adus vești despre Căpitanul Orlov.

— Dimineața, când se târăște afară din cort, se așază pe o piatră și-și piaptână barba până când strălucește ca aripa unui cormoran, a spus Ramo.

Sora mea Ulape, care era cu doi ani mai mare decât mine, a adus cele mai ciudate vești. Jura că printre vânători se află o fată aleută.

— E îmbrăcată în piei de animale, la fel ca bărbații, a zis Ulape. Dar poartă o căciulă de blană, iar sub ea are un păr des care-i ajunge până la mijloc.

Nimeni n-a crezut-o pe Ulape. Toți au râs la gândul că vânătorii s-ar fi obosit să-și aducă nevestele cu ei.

Aleuții se uitau și ei la satul nostru, altfel n-ar fi știut de norocul care dăduse peste noi la scurtă vreme după sosirea lor.

Iată cum s-a întâmplat. La începutul primăverii se prind puțini pești. Marea zbuciumată și vânturile iernii alungă peștii în apele adânci, unde rămân până când vremea se potolește și unde-s greu de prins. În vremea asta, sătenii mănâncă pe sponci, hrănindu-se din proviziile de semințe adunate în toamnă.

Vestea norocului nostru a venit într-o după-amiază furtunoasă, adusă de Ulape, care nu stătea niciodată locului. Se dusesese în partea de răsărit a insulei, pe o lespede de stâncă, nădăjduind să poată aduna scoici. Se cățara pe o stâncă, întorcându-se acasă, când a auzit un zgomot puternic în spatele ei.

La început, nu și-a dat seama de unde venea zgomotul. S-a gândit că era ecoul vântului printr-una dintre peșteri și se pregătea să plece când a observat niște forme argintii pe țărmlul golfului. Formele s-au mișcat și a văzut că era un banc de bibani albi, mari, fiecare dintre ei fiind cât ea de lung. Urmăriți de balenele uci-gașe, care-i vânează când nu găsesc foci, bibanii au încercat să scape înotând spre țărml. Dar înspăimântați cum erau, nu și-au mai dat seama care era adâncimea apei și au fost aruncați pe marginea stâncoasă.

Ulape și-a aruncat coșul cu scoici și a fugit spre sat, ajungând acolo cu răsuflarea tăiată, încât n-a mai putut decât să arate înspre țărml. Femeile găteau masa de seară, dar s-au oprit cu toatele și s-au adunat în jurul ei, așteptând să vorbească.

— Un banc de bibani albi, a spus în cele din urmă.

— Unde? Unde? au întrebat cu toatele.

— Pe stânci. Vreo zece. Poate mai mulți.

Înainte ca Ulape să termine de vorbit, o luasem deja la fugă spre țărml, sperând să ajungem acolo la timp, înainte ca peștii să fi căzut înapoi în mare sau să fi avut norocul să fie luați de un val.

Am mers la stâncă și am privit în jos. Bancul de bibani albi era încă pe lespede de piatră, lucind în soare. Dar pentru că fluxul ridicase destul de mult apele și valurile mai mari ajungeau deja până la pești, nu era timp de pierdut. I-am adunat unul câte unul din calea fluxului. Apoi femeile i-au cărat ducând câte două un singur pește, pentru că erau toți cam de-aceeași mărime și erau grei. I-am urcat pe stâncă și i-am adus acasă.